

Laaggeletterd

Een kop in de PZC enkele maanden geleden: “De draad kwijt door woorden”. En daaronder een begin van enkele regels: “Ruim 2,5 miljoen mensen hebben moeite met lezen en schrijven en het worden er steeds meer. Mede door het moeilijk taalgebruik van overheid, instanties en zorginstellingen. Preoperatief consult, wat is dat?” en in een andere editie treffen we deze kop aan: “Patiënt snapt de dokter niet”.

In de daaronder staande artikelen wordt aangegeven dat veel mensen met toch een redelijk goede schoolopleiding steeds meer in de problemen komen door het onnederlandse taalgebruik bij overheid, allerlei andere instanties en de zorgwereld. In digitale aanvraagformulieren wemelt het vaak van allerlei ingewikkelde termen en vragen in totaal onbegrijpelijke woorden van vreemde (meestal Engelse) afkomst. In de betrokken PZC – artikelen werd duidelijk de vloer aangeveegd met dit verwarrende taalgebruik. Er werd ook geconstateerd dat veel mensen, die toch een redelijk goede schoolopleiding hebben gehad steeds verder achterop raken omdat zij dat vreemde taalgebruik niet snappen, omdat ze onvoldoende kennis hebben van bijvoorbeeld de Engelse taal.

Prachtig dus dat de PZC dit aan de kaak stelde, maar helaas pindakaas, zij doen er zelf ook aan mee. Ik citeer uit een artikel in een zomerse editie van hun blad: “De cover van de zomerhit Despacito van Zeeuwse zangeres Emma Heesters (21) gaat viral met zo’n 10 miljoen views. Ze timmert nu zo’n twee jaar aan de weg als You Tube. Daar kan ze inmiddels van leven en binnenkort hoopt ze een platencontract te tekenen bij een major label in Los Angeles. Ook is haar eerste single in de maak. Wie is deze self made Zeeuwse schone nu eigenlijk?” Afgezien van het foute taalgebruik dat ze aan een weg timmert als You Tube, worden er allerlei Engelse termen gebruikt, die veel redelijk geschoolde Zeeuwen onbekend zijn, omdat zij niet thuis zijn in het taalgebruik van de popmuziekwereld. En het ontbreekt hen aan de ‘tools’ om zich dat eigen te maken. En als je dit en ander taalgebruik niet snapt, wordt je geacht af te glijden naar het niveau van de ‘laaggeletterden’. En dat woord is weer een versluiering van het woord ‘analfabeten’. Om de laaggeletterdheid te bestrijden worden er dan weer allerlei ‘taskforces’ ingesteld, die een ‘pilot’ gaan uitvoeren via stichtingen, maar daarvoor moet eerst aan ‘crowdfunding’ worden gedaan om sponsors te werven. Daarbij is het ‘target’ om de taalkennis van zoveel mogelijk van deze mensen (weer) naar een hoger niveau ‘upgraden’. Dat kan worden gedaan via ‘summerschools’, maar ook via een ‘storytrailstadswandeling’ onder leiding van een stadsgids. En als het niet in één keer lukt, dan zijn er nog andere mogelijkheden en dat allemaal volgens het ‘three strikes out - principe’ (of wel het principe van 3 maal is scheepsrecht). Een goed hulpmiddel daarbij zou kunnen zijn het deelnemen aan een ‘veranderestafette’. Ook een ‘herontwikkelingsopgave’ zou misschien een duit in het zakje kunnen doen. Het ligt er maar aan welke ‘prioritering’ er aan gegeven worden en of het past in het ‘vigerend’ beleid.

En dan heb ik het nog niet gehad over de teksten van de medische bijsluiters. Daar vallen ‘hooggeletterden’ vaak ook van hun voetstuk. Het taalgebruik daarin en de opsomming van de bijkomende kwalen die het te gebruiken ‘genees’middel allemaal kunnen veroorzaken vragen een IQ van ver boven de honderd. En daarvoor moeten we dan weer terecht bij de ‘hoogbegaafden’, die echter dun gezaaid zijn en zich vaak gedragen als een wereldvreemde ‘nerd’. Al dit moeilijke taalgebruik vraagt dus om een ‘flexibilisering’ van onze redelijke vermogens wat heel wat ‘transpiratie’ vergt, maar luidt het aloude spreekwoord niet: ‘In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood verdienen’? En dat kunt u dan afvegen met een zakdoek van ‘percale katoen’, die u in een zak van uw ‘hooded sweater’ bewaart. En vergeet daarbij niet om uw ‘invisible ondergoed’ en uw ‘therapeutische compressiesokken’ op de juiste wijze aan te trekken. Indien u daarop net goed acht slaat, wordt u ‘snotverkouden’.

Augustinus